

2007-08-20

Vår ref: 2007/1422/184

Er ref: 108-382-06Mm

Naturvårdsverket
Sverker Evans
Miljöanalysavdelningen
106 48 STOCKHOLM

Yttrande över Remiss av delrapport inom Naturvårdsverkets regeringsuppdrag *Ett kunskaps- och planeringsunderlag för havet*

KUPP: Ett kunskaps- och planeringsunderlag för havet. Slutrapport Uppdrag 3: Inventering av havsmiljörelaterade data samt behovs- och bristanalys hos 12 myndigheter: Boverket, Fiskeriverket, Försvaret, Kustbevakningen, Lantmäteriet, Naturvårdsverket, STEM, SIG, SCB, SGU, Sjöfartsverket och SMHI.

Sammanfattning

Mycket av den framtagna informationen är känd av SMHI, att se detta i sitt sammanhang och sammanfattat i en rapport ger möjlighet till att agera för förbättringar.

Utredaren väljer ett ambitiöst perspektiv i sitt angrepp på problematiken. Med tanke på den korta tiden som anstod projektet är vissa saker fragmentariska och kommenteras endast kortfattat.

Att skapa en nätverksbaserad portal för havsmiljö är en bra slutsats. Man bör dock utreda vem som är målgruppen. SMHI anser det vara viktigt att skapa en portal för experter, användare och beslutsfattare, snarare än för allmänhet och media, där det redan finns ett antal sådana. Inte minst myndigheterna har ofta fokus på denna målgrupp och nu även universiteten (havet.nu). Svenskt havsmiljöarbete behöver snarare en expertorienterad informations- och kunskapsgivande portal för att ensa det nationella arbetet på havsmiljö och relaterade land- och atmosfärsbelastningar.

SMHI instämmer i att det saknas ett övergripande ansvar kring kartläggning och förvaltning av svenska vatten i haven runt Sverige. Å andra sidan finns det inte något sådant övergripande ansvar för svenska terrestra områden, där ansvar är delegerat men underordnat länsstyrelsernas styrning och övervakning. SMHI anser emellertid att en tydligare styrning bör komma till stånd vad gäller förvaltningsfrågor av havsmiljön. Eftersom vattenfrågorna i havsmiljön delas av många länder är frågorna av internationell karaktär och därför bör förvaltningsfrågorna hanteras av en myndighet med möjlighet att agera internationellt.

SMHI instämmer i att metadata som beskrivning av data är ofullständigt, speciellt för en framtida havsmiljöförvaltning med ambition på ett helhetsperspektiv. Detta är dock inget enskilt svenskt problem utan av internationell karaktär. Här måste man se till att följa EU-standard men det är då viktigt att Sverige har kapacitet att påverka dessa standarder.

På flera ställen i rapporten och i inventeringstabellen förekommer under rubriker som Tillgänglighet att ”God tillgång på pengar” eller liknande kommentarer behövs för att erhålla data från SMHI. Dessa texter är inte längre giltiga, om de någonsin har varit det och skall ersättas med att ”SMHI har en ny Datapolicy” (som också påpekas på andra ställen i utredningen). Data är fria förutom att en uttagsavgift kan tas ut för omfattande dataleveranser. För kommersiell verksamhet internt så väl som externt prissätts data enligt en i Europa överenskommen prissättning (ECOMET).

Synpunkter och kommentarer

Sammanfattning

I något svepande drag tas myndigheternas sektorsansvar som styrande för havsmiljöarbetet och detta leder till en splittrad kunskapsbas och styrfunktion av svenskt havsmiljöarbete. Det bör dock påpekas att ett antal utredningar har genomförts med förslag på förbättrad samordning mellan myndigheterna och en havsmiljöambassadör är tillsatt. Ytterligare utredningar kring havsmiljö, forskning och miljöövervakning (Havsmiljöutredningen) pågår.

Hanteringen av miljödata har under lång tid varit bristfällig i Sverige, med avseende på kvalitet, metadata och tillgänglighet. Under senare år har, i och med införandet av Vattendirektivet samt ökande fokus på havsmiljön, ett betydande förbättringsarbete pågått. Mycket kvarstår att göra givetvis, men i rapportens sammanfattning saknas just denna belysning. Vad som inte heller riktigt kommer fram i sammanfattningen är behovet av forskning kring metodfrågor för vissa biologiska miljödata. Osäkerheter finns kring metadata, hur de ska analyseras och insamlas.

Utredningen tar också upp behovet av att öka tillgängligheten av djupdata som hittills är sekretessbelagda av militära skäl. Detta önskemål från forskare och myndigheter kan inte nog understrykas för att få en meningsfull planering av kust och hav i svenska vatten. Det är bra att detta krav synliggörs även i denna utredning.

Slutligen påpekas behovet av att modeller bör användas som stöd till miljöövervakning, vilket SMHI ser som mycket positivt. Kopplingen mellan övervakningsdata, modelldata och modellberäkningar är mycket aktuella FoU-frågor.

Kapitel 15 SMHI

Tabell 15-1: Under rubriken ”Form Parametrar” saknas Växtplankton och Zooplankton samt längre ner också Vattenstånd.

Tabell 15-1: Första kolumnen: ”Oceanografiska data: SHARK Svenskt HavsArkiv”. Bör bytas till: ”Oceanografiska och marinbiologiska miljöövervakningsdata: SHARK Svenskt HavsArkiv”.

Alla parametrar kan inte räknas upp i kolumn 2 men man bör skriva: "Parametrar från biologisk miljöövervakning, ofta uppdelade på artnivå".

Tabell 15-2: SWAN är en vågmodell och Form Parametern är bara vågor (stryk vind).

I samma tabell under rubrik Tillgänglighet stryks "God tillgång på pengar" och ersätts med att "SMHI har en ny Datapolicy" (som också påpekas på andra ställen i utredningen). Data är fria förutom att en uttagsavgift kan tas ut för omfattande dataleveranser. För kommersiell verksamhet internt så väl som externt prissätts data enligt en i Europa överenskommen prissättning (ECOMET).

Kap 15.2.2 Datakvalité och överblick

Första meningen: Här hänvisas till Finska Havsinstitutet, skall ersättas med – Havsforskningsinstitutet i Finland.

Tredje meningen: "Data är utspridda över hela landet." Otydligt vad författaren menar!

Havsmiljödata insamlas enligt det nationella miljöövervakningsprogrammet som Naturvårdsverket är ansvarig för. Här finns full kontroll på utförare, datatillgänglighet och internationell rapportering. Ingen större förvirring råder enligt SMHI, även om vissa metodologiska frågeställningar är obesvarade. Möjligen kan det vara regionala mätprogram, recipientkontroll och enstaka inventeringar som finns utspridda hos utförare och länsstyrelser. Författaren bör förtydliga denna fråga eller stryka meningen.

Delar av texten på sidan 86 - rad 3 bör bytas ut : "Ett ännu olöst problemområde...med en viss metod". Bör bytas till: "Det finns ett behov av att kvalitetssäkra marinbiologiska data, men idag finns det inga utvecklade rutiner för detta. I begränsad utsträckning används olika metodik och provtagningsupplägg i Östersjön och Västerhavet, vilket kan försvåra samordningen, eftersom det inte går att avbryta långa mätserier på en plats som gjorts med en viss metod".

Fjärde meningen: Klimatdata består av både hydrologiska, oceanografiska och meteorologiska data. Dessa är i regel väl strukturerade, till viss del metadatabeskrivna och tillgängliga elektroniskt. Endast historiska data från början på förra seklet finns i pappersformat, som i sig utgör ett viktigt arkiv för forskningen och bör göras tillgängligt via elektroniska medier.

Kapitel 15.2.3

Sista satsen om utbyte av miljödata: SMHI utbyter havsmiljödata regelbundet med de flesta länders utförare runt Östersjön både generellt och för speciella ändamål. Detta sker oftast informellt. I vissa fall finns formella överenskommelser som med DMU i Danmark där samverkan går utöver utbyte av data. Det pågår en process att få till stånd en formell överenskommelse med IMWM i Polen av liknande skäl.

Kapitel 15.3:

Slutsatserna kring SMHI i detta kapitel är rimliga.

Kapitel 16 Syntes, slutsatser och rekommendationer

Att skapa en nätverksbaserad portal för havsmiljö är en bra slutsats. Man bör dock utreda vem som är målgruppen. SMHI anser det vara viktigt att skapa en portal för experter, användare och beslutsfattare snarare än för allmänhet och media där det redan finns ett antal sådana. Inte minst myndigheterna har ofta fokus på denna målgrupp. Svenskt havsmiljöarbete behöver snarare en expertorienterad informations- och kunskapsgivande portal för att ensa det nationella arbetet på havsmiljö och relaterade land- och atmosfärsbelastningar.

Kapitel 16.2.1

SMHI håller med om att det saknas ett övergripande ansvar kring kartläggning och förvaltning av svenska vatten i haven runt Sverige. Å andra sidan finns det inte något sådant övergripande ansvar för svenska terrestra områden, där ansvar är delegerat men underordnat länsstyrelsernas styrning och övervakning. SMHI anser emellertid att en tydligare styrning bör komma till stånd vad gäller förvaltningsfrågor av havsmiljön. Eftersom vattenfrågorna i havsmiljön delas av många länder är de frågorna av internationell karaktär och därför bör förvaltningsfrågorna hanteras av en myndighet med möjlighet att agera internationellt. Därmed är länsstyrelserna kanske inte de lämpligaste.

Fjärde stycket: ”Vattenmyndigheternas ansvar går en km från strandlinjen”, vilket är felaktigt. Den går en nm (nautisk mil) (=1,852 m) från baslinjen.

Sektorstrukturen

SMHI instämmer i att regering och departement måste bli tydligare i styrningen av myndigheterna för att minska sektoriella hinder för samordning av havsmiljön. Detta kan ske genom tydligare regleringsbrev.

SMHI instämmer i att metadata som beskrivning av data är ofullständigt, speciellt för en framtida havsmiljöförvaltning med ett helhetsperspektiv. Detta är dock inget enskilt svenskt problem utan av internationell karaktär. Här måste man se till att följa EU-standard men det är då viktigt att Sverige har kapacitet att påverka dessa standarder.

Kapitel 16.2.8

Inom parantesen: (ett problem som påtalas i samband med den nationella miljöövervakningen där många aktörer är inblandade). Borde vara: (ett problem som påtalas i samband med den regionala miljöövervakningen där många aktörer är inblandade).

Inventeringstabeller

Tabell 15; SMHI

I tabellen under rubrik ”Tillgänglighet” stryks ”God tillgång på pengar” eller liknande kommentarer och ersätts med att ”SMHI har en ny Datapolicy” (som också påpekas på andra ställen i utredningen). Data är fria förutom att en uttagsavgift kan tas ut för omfattande dataleveranser. För kommersiell verksamhet internt så väl som externt prissätts data enligt en i Europa överenskommen prissättning (ECOMET).

Direktör Bodil Aarhus Andrae har beslutat i detta ärende som beretts av Bertil Håkansson.

För SMHI

Bodil Aarhus Andrae
Direktör Avdelning Basverksamhet